

Sanja Kojić, šefica Respiratornog centra
Doma zdravlja Kragujevac

**Pokušavam da zadržim
mirnoću, a duša mi plače**

Steva Stanišić, načelnik odeljenja intenzivnog
lečenja niške Klinike za infektivne bolesti

**Nismo stizali da
ožalimo umrle**

Doktorica opšte prakse
Sanela Milojković

**Ljudi su bili
zatečeni**

**Posle više od godinu dana lekari prenose
svoja iskustva iz kovid sistema**

BORBA NIKAD NE PRESTAJE

HEROJI DANAŠNJICE

Tokom skoro godinu i po dana od kada je Sars-Cov-2 stigao u Srbiju, desetine zdravstvenih radnika su nažalost preminuli, mnogi su bili i sami zaraženi, neki su napustili svoja radna mesta, drugi su ostali da čekaju naredni talas, nadajući se da se prethodni meseci neće ponoviti.

Dok smo pokušavali da shvatimo prave razmere pandemije i koliko je ljudskih života ovaj virus stvarno odneo, zaboravili smo hiljade drugih koje su zdravstveni radnici spasili. Zahvaljujući njihovoj požrtvovanosti, majke, očevi, deca,

braća, sestre su se vratili oporavljeni svojim porodicama. Dnevni list Danas je razgovarao sa lekarima, a delove tih razgovora, koji su objavljeni prethodno na sajtu Danasa, prenosimo u ovom dodatku. Tekstovi su nastali u okviru projekta „Ublažavanje socijalnih i ekonomskih posledica pandemije COVID-19 u Srbiji“, koji realizuje Fondacija Ana i Vlade Divac uz podršku Balkanskog fonda za demokratiju Nemačkog Maršalovog fonda SAD (BTD) i Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Naši sagovornici bili su doktori iz različitih oblasti, manjih i većih mesta, mladi kojima je lečenje kovid pacijenta bilo skoro prvo

radno iskustvo i stariji koji uprkos decenijama rada sa najtežim pacijentima nisu bili spremni na ono što je pandemije donela. I pored svih razlika njihova svedočenja se ne razlikuju mnogo – kao i većina građana bili su uplašeni, najteže su im padali neizvesnost koja prati ovu bolest i nemoć da pomognu. Priča o kovidu je neminovno priča o umiranju, ali je i priča o istinskoj hrabrosti onih koji su svakodnevno prevazilazili svoje granice, trenucima pobede nad bolešću o kojoj se u početku ništa nije znalo, zajedništvu i podršci među kolegama.

Dr Andrijana Marić: Ja sam rad u kovidu podnela zahvaljujući kolegicama iz ekipe

Anesteziološkinja Andrijana Marić, iz OB Vrbas, nakon godinu dana rada sa najtežim pacijentima poručuje

VIRUS JE TU, VAKCINA JE JEDINI SPAS

Vrbas

Doktorica Andrijana Marić radila je devet godina kao anesteziolog u Opštoj bolnici Vrbas pre nego što je pandemija kovida 19 zahvatila Srbiju. Ništa što je do tog trenutka naučila i videla na svom poslu nije moglo da je pripremi za narednih godinu i više dana, kao uostalom ni većinu njenih kolega.

– S obzirom na naš posao, da na intenzivnu negu i dolaze najteži pacijenti, naviknete se da je smrt deo ovog posla. Nama je međutim tokom jeseni prošle godine bilo dana kada je umiralo po pet pacijeneta u jednoj smeni. Za to nismo bili spremni – navodi dr Marić.

Prvi talas korona virusa u Vrbasu je protekao relativno mirno. Kakvu pustoš iza sebe ostavlja kovid u gradskoj bolnici videlo se tek zapravo tokom jula i avgusta.

– Bolest je bila potpuna nepoznanica. Mi nismo imali nikakav predznak kada će pacijentu da se drastično pogorša stanje. Dešavalo se da se za dva dana klinička slika potpuno promeni. Pacijenti dođu na nogama, stabilnog opšteg stanja da bi od malo zahvaćenih pluća za 48 sati rendgen pokazao da na plućima više nema nijednog zdravog dela – ističe dr Marić.

Nakon avgusta usledio je kratki predah da bi potom

od novembra pa do aprila ove godine intenzivna nega u bolnici bila konstantno popunjena. Uпитana šta je bilo najteže u tom periodu, ona kaže – smrt poznatih osoba.

– Vrbas je malo mesto i svi se mahom poznaju. Najteže je kada umre neko koga znate. Nama je dvoje kolega – muž i žena – preminulo u roku od tri dana. Taj dan mi je bio najteži – seća se dr Marić.

Nekoliko meseci nakon što je izašla iz kovid sistema, postoje događaji koje želi da zaboravi. Postoje srećom i drugačija sećanja – na zajedništvo i podršku kolega ali i ponovne susrete sa pacijentima koji su se oporavili.

– Ja sam taj rad u kovidu podnela zahvaljujući mojim kolegicama iz ekipe, koje su sve radne, požrtvovane – Maji Jocić, Jeleni Raketi i Jeleni Dromljkak. Naša međusobna podrška je ono što me je nosilo. A posebna je stvar kada vidite pacijenta iz intenzivne nege nakon nekog vremena koji se oporavio – dodaje dr Marić. Kao i druge njene kolege, i ona zna da neminovno dolazi novi talas, ali se nada da se „pakao“ iz prethodnog perioda neće ponoviti.

– Ja ne mogu da poverujem da neko još uvek sumnja da ova bolest postoji. Virus je tu, vakcina je jedini spas. I svi treba da je prime, nema veze da li su stari ili mladi. Rizične kategorije, osobe sa dijabetesom, gojazni, sa hipertenzijom, bez ikakvog odlaganja već do sada morali su da se vakcinišu. A treba i mladi, jer sa vakcinom nećete završiti na intenzivnoj – poručuje dr Marić.

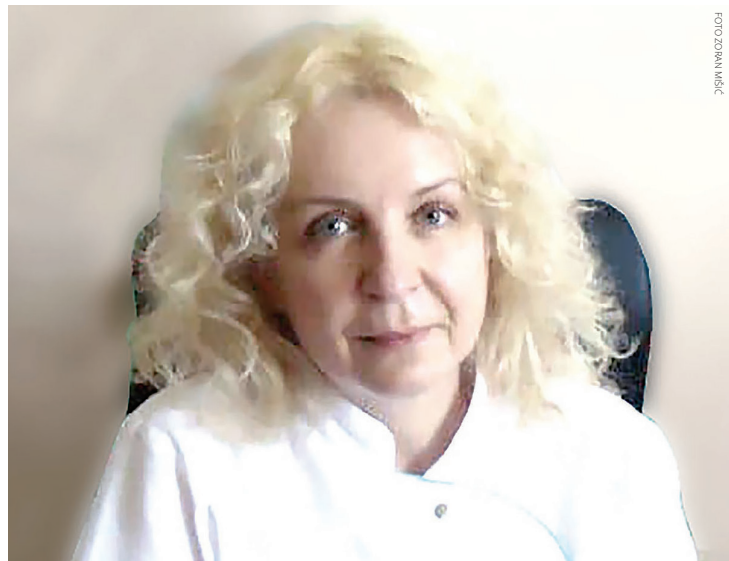
Milica Radenković

Sanja Kojić, šefica Respiratornog centra Doma zdravlja Kragujevac, seća se najtežih i najlepših trenutaka tokom rada u kovidu

POKUŠAVAM DA ZADRŽIM MIRNOĆU, A DUŠA MI PLAČE

Kragujevac

Mesecima i mesecima pred njihovim vratima su bili najveći redovi i gužve. Iako su od početka pandemije kovida na teritoriji Kragujevca angažovane brojne zdravstvene ustanove i institucije, Respiratorni centar Doma zdravlja Kragujevac je bio (i ostao) na najvećem udaru. Za svoj rad dobio

Dr Sanja Kojić: Svakog od obolelih iz kolektiva doživljavala sam kao lični poraz

je Đurđevdansku nagradu, najveće priznanje grada Kragujevca.

A kako i ne bi kada su u vreme udarnih talasa korone, kao prva kovid ambulanta u Srbiji imali i preko 1.000 pacijenata i pregleda dnevno a smene njihovih zdravstvenih ekipa trajale su bukvalno od jutra do sutra.

U tim udarnim talasima „smena“ je podrazumevala rad od sedam ujutro pa dok se posao za taj dan ne završi i pregleda i poslednji pacijent. Trajale su do pola dva iza ponoći.

– Dok pri kragujevačkom domu zdravlja nismo otvorili kovid školsku ambulantu kod nas su na preglede dolazila i deca. Imali smo čak i bebu od 25 dana koja je bila pozitivna. Za ovih 15 meseci najteže su mi padali slučajevi bolesne dece ali li starih, jer su i jedni i drugi podjednako bespomoćni i uplašeni – kaže doktorica Sanja Kojić, šefica Respiratornog centra Doma zdravlja Kragujevac, koja je u njemu kao lekar angažovana još od 20. marta prošle godine.

Sagovornica Danasa kaže da su posebno bili teški trenuci kada je bilo jasno da pacijenti imaju male šanse da se oporave.

– Pregledaš pacijenta i prognoza je loša. Upućujem ga

na Infektivnu kliniku našeg kliničkog centra i trudim se da ga ohrabrim, ulijem mu nadu a znam da su mu šanse da preživi male. Pokušavam da pred njim zadržim mirnoću, da mu se osmehnem a duša mi plače. To su strašni trenuci – ističe ona. Korona nije štedela ni članove Centra na čijem je čelu.

– Svakog od obolelih iz kolektiva doživljavala sam kao lični poraz. Neprestano sam se pitala i preispitivala da li sam ih preopteretila poslom (a nije moglo drugačije), da li je postojao način da ih odmorim, rasteretim, zamenim (a nije). Na sreću svi su imali lakše kliničke slike. Niko od njih nije izrazio želju da se posle oporavka vrati u svoju ambulantu – navodi dr Kojić.

Tim ovog centra sačinjen je od kadrova iz svih ambulanti (čak i seoskih) kragujevačkog Doma zdravlja, koji su se međusobno hrabрили i bodrili.

godinu dana rada i borbe sa pandemijom, kaže da je pojava virusa bila i „prilika da se pokažemo na delu, sebe i zdravstvo u najboljem svetlu“.

– Svi mi mladi koji smo ovde radili, zbrinjavali smo pacijente na mnogo višem nivou nego što je primarna zaštita. Iako je bio nov virus, uspešno smo pratili situaciju i pacijente i tačno smo mogli da budemo pripremljeni na sve. Pacijent je uvek mogao da se javi čim primeti neko pogoršanje, mi ga primimo na kontrolu, što je važno za svakog pacijenta koji je dolazio kod nas. Ako je stanje pacijenata zahtevalo sekundarnu brigu, mi smo ih slali u Opštu bolnicu, u prijemnu ambulantu infektivnog odeljenja – kaže dr Višnjić.

Kako objašnjava, ponosna je na kolege, jer je u početku sve bilo izazov, ali prateći ponašanje virusa i lečeći ljude došli su do značajnih iskustava.

– Sad možemo da kažemo da svi mi, moje kolege i ja, iz kovid sistema imamo iskustvo koje će nam biti od neprocenljivog značaja u radu sa nekim novim virusima, jer virusi su tu, iskustva su uvek dobra, a ovo je neprocenljivo iskustvo. Cela situacija terala nas je na razmišljanje, da upotrebimo sve svoje znanje iz medicine koje smo stekli na fakultetu i tokom rada. Kad sve to primenite i vidite rezultate, da se pacijent oporavlja, da je dobro, to je izuzetan osećaj – navodi dr Višnjić, poručujući da građani moraju da se paze i slušaju preporuke Kriznog štaba, kako bi se što pre vratili normalnom životu odranije.

Miroslava Pudar

– Koleginica vas sretne na hodniku i kaže: „Sanja, možeš li, je li ti teško?“ i ni ne sačeka odgovor jer zna da jeste. Samo se zagrlimo na par sekundi, time damo snagu jedna drugoj i nastavimo dalje. To su oni, baš najlepši trenuci – priča dr Kojić.

Zoran Mišić

Dragana Višnjić, iz Respiratornog centra zrenjaninskog doma zdravlja, govori o susretu sa koronom

DOBILI SMO PRILIKU DA POKAŽEMO SEBE U NAJBOLJEM SVETLU

Zrenjanin

Prvo mesto gde su se Zrenjaninci oboleli od kovida javljali sa simptomima ove bolesti bio je Respiratorni centar ovdašnjeg Doma zdravlja „Dr Boško Vrebalov“, gde od marta prošle godine radi tim koji okuplja mlade snage zdravstvenog sistema.

Jedna od njih je doktorica opšte prakse Dragana Višnjić, koja nakon

Dr Dragana Višnjić: Kad vidite da se pacijent oporavlja, da je dobro, to je izuzetan osećaj

Dr Rade Mijailović: Možda se ljudi promene i postanu odgovorni za svoje i tuđe zdravlje

Rade Mijailović, načelnik Službe anestezijske u OB Užice, govori o prirodi kovida 19

GRADANI SU BILI ZAVEDENI

Užice

- Najteže od svega bio je veliki broj smrtnih slučajeva. Tokom juna i jula prošle godine, na intenzivnoj nezi, umrlo je više od 40 kovid pacijenata, kojima, jednostavno, nismo mogli da pomognemo. To svedoči za Danas dr Rade Mijailović, načelnik Službe anestezijske sa reanimatologijom i intenzivnom negom u Opštoj bolnici Užice, koji je, zajedno sa svojim kolegama, izneo veliki teret zbrinjavanja i lečenja najtežih pacijenata u toj ustanovi. U svom osvrtu za Danas dr Mijailović navodi da lekari, na početku pandemije, nisu znali kako izgleda klinička slika i da su bili skeptični gledajući prizore iz kineskog grada Vuhana, odakle je bilo ishodište pandemije kovida 19.

- Kasnije smo uvideli da je to teška upala pluća, strah pacijenata od nedostatka vazduha i gušenja, kaže dr Mijailović i navodi da su se on i njegove kolege iz užičke bolnice, u martu i aprilu prošle godine, kada su bili na ispomoći u KBC „Dragiša Mišović“ i drugim zdravstvenim ustanovama u Beogradu, suočili sa strašnim prizorima ljudske patnje.

- Intenzivne nege su bile pune pacijenata u veoma teškom stanju, sa veoma teškim disanjem, niskom saturacijom, bili su modri sa agonalnim disanjem, bukvalno su se borili za vazduh – priča dr Mijailović. Sagovornik Danasa kaže da je u ustanovama u kojima je radio bilo dovoljno i zaštitne opreme i respiratora. Ono što mu je smetalo nisu bili sami uslovi rada nego poruke koje su stizale od onih koji su zauzeli veći deo medijskog prostora.

- Bili smo kivni zbog poruka o nerealnoj situaciji. Pitao sam se zašto se o tome ne pitaju lekari koji su na prvoj liniji borbe protiv kovida. To ne treba da bude

Branislav Nestorović, već profesor, docenti i asistenti sa kojima smo radili u KBC „Dragiša Mišović“. Građani su bili zavedeni i nisu imali predstavu o tome šta se dešava – smatra dr Mijailović

Upitan kakav je bio odnos pacijenata i članova njihovih porodica prema zdravstvenim radnicima, doktor Mijailović kaže da je bilo dosta zahvalnosti, ali povremeno i nerazumevanja.

- Bilo je i onih koji su se lažno predstavljali da bi njihovi rođaci dobili, navodno, bolju negu. Jedan se predstavio kao profesor vaskularne hirurgije na fakultetu. Bilo je neverovatnih stvari – seća se on. Prisećajući se podrške građana koji su na početku epidemije aplaudirali sa prozora sagovornik Danasa kaže da je to samo gest, a ne i suštinsko razumevanje sa čime smo suočeni.

- Nažalost, mi smo shvatili da smo u svemu tome samo jedan šraf, koji pokušava da radi najbolje što zna i može. Nije to tako samo u Srbiji, nego i u drugim zemljama. Možda se ljudi, ipak, promene i postanu odgovorni za svoje i tuđe zdravlje. Vakcinacija je i dalje jedini način da izađemo iz epidemije. Da su građani pitali nas anesteziologe, svi bi već odavno bili vakcinisani – ističe dr Mijailović.

Nenad Kovačević

Steva Stanišić, načelnik odeljenja intenzivnog lečenja niške Klinike za infektivne bolesti, seća se početka epidemije

NISMO STIZALI DA OŽALIMO UMRLE

Niš

Steva Stanišić, infektolog, anesteziolog i načelnik odeljenja intenzivnog lečenja niške Klinike za infektivne bolesti, od samog početka epidemije bio je „na prvoj liniji borbe protiv kovida 19“. Zbog svega što je uradio dr Stanišić je ove godine dobio Zlatnu Sretenjsku medalju za zasluge (u

borbi protiv epidemije kovida 19). U razgovoru za Danas doktor Stanišić, koji je i sam oboleo od kovida 19 kada je hitno ušao u odeljenje intenzivne nege kako bi reanimirao pacijente ne stigavši da obuče kompletnu zaštitnu opremu, kaže da je u prethodnom periodu zdravstveni sistem stalno bio na ivici pucaanja, ali to se na sreću ipak nije dogodilo.

Osvrćući se na prve meseci epidemije, dr Stanišić objašnjava da nije bilo zaštitne opreme, ni kreveta a ni dovoljno kiseoničnih

vi, a posebno kada se ono popravi iznenada. Nažalost, takvi iznenadni oporavci bili su mnogo ređi – seća se dr Stanišić.

Posle svega on zaključuje da se sada ipak vidi „svetlost na kraju tunela“.

- Dobro je da imamo sve vakcine, a na jesen, ako se desi novi pik – neće biti buran. Takođe, sada imamo strategiju, a i novoizgrađene kovid bolnice koje mogu da prime nove udare – nada se dr Stanišić.

Zorica Miladinović

Dr Steva Stanišić: Situacija je premašivala sve naše kapacitete

mesta, zbog čega su na jedan oksigenator vezivali i po dva pacijenta.

- Imali smo veliki broj pacijenata, a nismo imali pravi smeštaj, niti mogli da im pružimo pravu pomoć. Poseban problem je bio što smo procentualno imali izuzetno veliki broj teško obolelih, sa potrebom za intenzivnim lečenjem. Imali smo i veliki broj smrtnih ishoda. Situacija je premašivala sve naše kapacitete. Sada opreme ima dovoljno. To je u hodu rešavano, ali ne svuda, već u modernijim zdravstvenim ustanovama – priča dr Stanišić.

On kaže i da je na početku sa velikim prilivom pacijenta postojao i „terapijski nihilizam“.

- U početku je, zapravo, 100 odsto terapije bilo eksperimentalno. Pacijentima smo, tako, davali „hidrochlorokin“, koji se kasnije ispostavio kao neefikasan. Davali smo im i previše antibiotika, koji ne deluju na viruse, što je bilo pogrešno. Ali, davali smo ih u očaju i nemoći, iz želje da makar sprečimo da sve zakomplikuje superinfektivna bakterijska infekcija – navodi dr Stanišić.

Odgovarajući na pitanje šta je bilo i ostalo najteže dr Stanišić kaže da je najveći teret „neizvesnost kojim će tokom ići bolest, a najteža je nemoć da to predvidimo i sprečimo najteži ishod“.

- U roku od samo nekoliko sati je dolazilo do naglog pogoršanja i smrtnih ishoda. To je izuzetno teško gledati, a pritom ste nemoćni da pomognete. Vidite da vam pacijent klizi ka lošem, a sve ste učinili da se to ne desi. Onda grozničavo razmišljate, želite da pomognete iz dubine srca, iz petnih žila, ali... Takvih, najtežih trenutaka bilo je puno. Ali, svaki novi slučaj potiskuje stare. Nemate vremena da žalite, stižu sledeći pacijenti koje treba lečiti. Naravno, nasuprot tome, najveća sreća je kada se stanje pacijenta popra-

Slađan Stanković, epidemiolog iz Vranja, navodi da je u Pčinjskom okrugu bilo oko 20.000 obolelih

OD VIRUSA BILA JE TEŽA BORBA LJUDIMA

Vranje

Subota je za epidemiologa Slađana Stankovića neradni dan. U tačno dogovoreno vreme otvara svoju tesnu kancelariju u ustanovi u kojoj radi duže od četrnaest godina.

U kancelariji uočavamo vidno istaknuto priznanje koji je

ovaj lekar dobio od portala „Slobodna reč“, kako piše, za „dopinos u očuvanju javnog zdravlja“, kao i za „odličnu saradnju sa medijima u vreme pandemije kovida 19“.

- Novinari su mene obavestavali, a ne samo ja ovde u Zavodu, sa kolegama smo svakodnevno u poslednjih petnaest meseci sravnjavali podatke. Trudio sam se da za sve medije budem dostupan, a sve u skladu sa propisanim pravilima. Bio sam i kritikovan, savetovan da selektujem medije, ali sam za sve bio u skladu sa ovlašćenjima dostupna – kaže dr Stanković. Navodi da je kao epidemiolog prošao 2009. kroz epidemiju virusa „svinjskog gripa“, a osam godina kasnije i epidemiju morbila na jugu Srbije.

- Tokom pandemije korone na jugu Srbije meni i mojim kolegama bilo je najteže od novembra prošle do marta ove godine, kad smo na nivou okruga koji ima sedam opština imali dnevno i do blizu tri hiljade registrovanih slučajeva, od čega u Vranju i do 130, što je od svih nas, ali i drugih kolega tražilo najveću moguću mobilnost – ističe dr Stanković.

Od njega čujemo da je prema grubim podacima, koji se još uvek sredi, u sedam opština Pčinjskog okruga bilo oko 20.000 obolelih, što je oko deset odsto registrovanih slučajeva, a da je (letalna smrtnost) iznosila blizu dva procenta, što nisu konačni podaci.

- Najviše su mi lokalni i državni zvaničnici zamerali kad sam se zalagao za oštrije epidemijske mere u Vranju, kao i za zatvaranje škola. Ipak, u svemu imao sam uspešnu saradnju sa dr Branislavom Todorovićem i kolegama sa Instituta „Torlak“ – zaključuje dr Stanković.

Vojkan Ristić

Dr Slađan Stanković: Najviše su mi zamerali kad sam se zalagao za oštrije mere

Prim. dr Ivan Bojović, ginekolog iz Beograda, priča o radu u kovid sistemu

UMESTO RADANJA, GLEDALI SMO SMRT

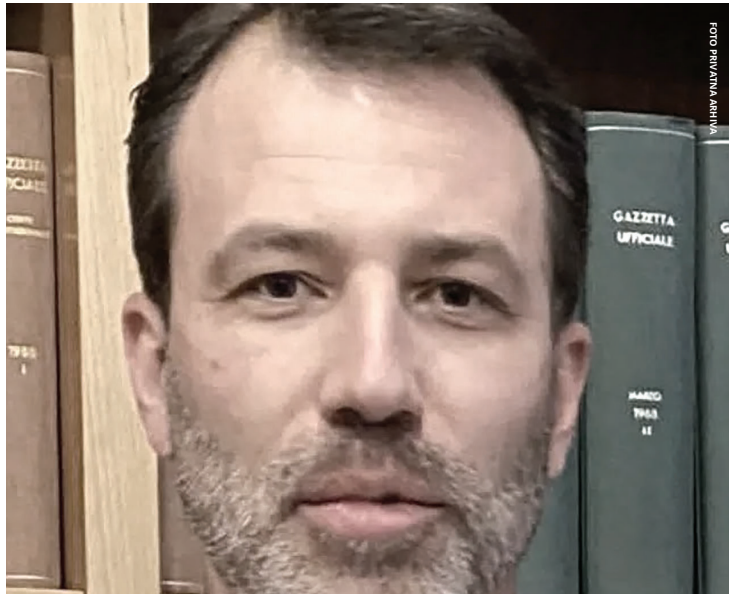
Beograd

Prim. dr Ivan Bojović, specijalista ginekologije i akušerstva, koji je doskoro radio u KBC „Zvezdara“ pune 22 godine, navikao je da bude na mestu gde se život rađa. Sa prelaskom gotovo celog zdravstvenog sistema u kovid

Među nama nema komunikacije, samo pogledi, koji se susreću, njene oči u kojima se vidi patnja, bol, tuga, a naspram njenih, moje pune suza koje skrivam noseći vizir. To traje nekoliko minuta... Ona pomera ruku i pokušava da dodirne moju da mi pruži podršku i poruči da se moramo boriti zajedno... Bez obzira na iskustvo, shvatam da ne mogu da se distanciram – seća se dr Bojović.

Sagovornik Danasa napustio je KBC Zvezdara pre mesec dana jer kako kaže nije mogao da "gleda kako 'ubijaju' jednu bolnicu" nizom loših odluka od kojih su mnoge donese tokom pandemije.

- Naše pacijentkinje nisu znale ni

Dr Ivan Bojović: Naše pacijentkinje nisu znale ni kada nas zatvaraju, ni kada nas otvaraju

odjednom se našao na mestu gde nečiji život prestaje.

- Mi ginekolozi smo prisutni prilikom rođenja, po meni najradosnijeg trenutka u životu jedne porodice, trenutka koji zahteva brzo donošenje odluka, timski rad, trenutka punog pozitivnog adrenalina, ali i stresa... I odjednom jedan ginekolog se nađe u situaciji da bude u ulozi lekara koji treba da pomogne kovid pacijentima, od kojih se mnogi bore za vazduh i život. Umesto onog lepog početka života, sada vidim smrt.... Odlazi zbog kovida, a ja kao lekar ne mogu da pomognem – kaže dr Bojović.

Priseća se da mu je najteži dan u toku kovida, i možda jedan od najtežih u karijeri bila jedna subota. Imao je pacijentkinju od 71 godinu koja je nakon moždanog udara pre 30 godina ostala nepokretna.

- Sitnog tela, leži na desnom boku, a iz očiju zrači pogled koji nikoga ne može ostaviti ravnodušnim. Pitam je kako je, a znam da će odgovor na moje pitanje izostati, jer ga ne može izgovoriti. Njen pogled je uprt ka bočici vode... Pitam je da li želi vodu i iz njenog pogleda shvatam odgovor. Uzimam bočicu i prinosim joj. Pije uz napor... Pogledi nam se susreću... Osećam da vidi da sam tu da joj pomognem i da shvatam koliko joj je teško.

kada nas zatvaraju, ni kada nas otvaraju (mislim na režim rada u kovidu), nisu imale priliku da se leče, da prate trudnoću ili da se porađaju u našem porodilištu. Odluku o tome su donosili drugi, a ne mi koji ih lečimo. I to je moglo biti organizovano bolje, pre svega humanije, da nam se na pola operacije ne saopštava da bolnicu treba hitno isprazniti jer prelazimo u kovid režim rada – navodi dr Bojović.

Radmila Marković

Doktorica opšte prakse Sanela Milojković govori o iskustvu iz ambulante u Donjem Milanovcu

LJUDI SU BILI ZATEČENI

Donji Milanovac

Ona ima šest godina staža, dvoipogodišnjeg sina, supruga lekara i kao mnoge njene kolege – duže od godinu dana „staža u crvenoj zoni“.

Sanela Milojković, lekarka opšte prakse, bila je (i još uvek je) sa još troje kolega lekara, medicinskim sestrama i laborantima u Zdravstvenoj stanici u Donjem

Dr Sanela Milojković: Pričali ili ne pričali o njemu, kovid je svuda oko nas

Milanovcu, u timu kovid ambulante za oko deset hiljada stanovnika Donjeg Milanovca i okolnih naselja.

- Dođete na posao, obučete skafander, odete u kovid ambulanu i krenete sa pregledima. Prošle jeseni u oktobru, novembru i decembru to je trajalo i po četiri-pet sati. Imali smo i do 40 pregleda po smeni – kaže dr Milojković.

Kako govori naša sagovornica, bilo je kako lakših tako i težih kliničkih slika, a smrtnih slučajeva čak i po dva u porodici, što je bilo zastrašujuće jer se radi o malom mestu gde se svi međusobno poznaju.

- Ljudi su bili zatečeni, dešavalo se i da neki od pacijenata budu preplašeni i imaju napade panike. Ono što smo najčešće čuli je 'ja u ovo nisam verovao' i uglavnom takvi pacijenti nisu verovali u kovid i da se i oni, kao i svi drugi, mogu razboleti – ističe ona. Posle naporene smene kada se vrati kući, pre nego zagrlili svoje dete postojala je procedura – dezobarijera na ulaznim vratima: činija sa hlorom ispred kuće, alkohol za dezinfekciju ruku, svlačenje odeće u predsoblju, pa tuširanje.

Za dr Milojković je to na početku bilo strašno, ali je ovakva procedura postala rutina.

- Ako dete slučajno vikne 'mama' i krene da me zagrlji, bude: 'Čekaj, mama mora u kupatilo', kaže sagovornica Danas, koja kao ni ostali građani nije očekivala da će pandemija za kratko vreme preokrenuti život i postati svakodneva

- Pričali ili ne pričali o njemu, kovid je svuda oko nas. Ušao nam je u porodice. Mi smo se, kao i svi koji se pridržavaju mera, dosta izolovali. Socijalizacija nam se svela na minimum. I ne samo kod odraslih, već i kod dece. Moje dete ima dve i po godine i vaspitačica iz vrtića mi je rekla da neće drugoj deci da da ruku, a ja sam objasnila da je to video od mene jer i ja ne pružam ruku drugima – priča dr Milojković.

Vakcinisana je protiv kovida u prvoj grupi zdravstvenih radnika

u Donjem Milanovcu i kako sama kaže, veliki je pobornik vakcine smatrajući je, posle penicilina, najvećim izumom u medicini.

- Ovo neće proći bez vakcine i mora da se podigne svest ljudi o značaju vakcinacije. Verujem u vakcinu i da treba da je primi što više ljudi, ali odluka o vakcini mora da bude lična – zaključuje dr Milojković.

Jelena Bujdić Krečković

Anesteziolog dr Vladimir Dolinaj iz Novog Sada poručuje da mnogi još ne veruje da je kovid opasan

PREVLADALI SMO STRAH

Novi Sad

Anesteziolog dr Vladimir Dolinaj, zaposlen u KC Vojvodina, od polovine aprila prošle godine lečio je pacijente u jedinica-ma intenzivne nege.

Dr Vladimir Dolinaj: Poenta vakcinacije je zaštita od težeg oblika bolesti

- Strah je normalan, s obzirom da vidimo kako su ljudi prolazili. Imali smo pacijente koji su se samo nakašljali i na taj način preležali virus, a s druge strane imali smo najteže bolesnike koji su završili na respiratoru ili preminuli. Mogu reći da sam imao određenu dozu straha koju vremenom prevaziđete. Mo-

ramo da znamo da se radi o potpuno novoj bolesti o kojoj još uvek relativno malo znamo. Kada vidite koliko ima objavljenih naučnih radova, vidimo da još uvek lutamo o tome kako lečiti ovu bolest. Dakle, postojao je strah koji se radom u jedinici intenzivne terapije i primenom mera lične zaštite, i u krajnoj liniji i pojavom vakcine, smanjio, kaže dr Dolinaj.

Dr Dolinaj upozorava da su virus i bolest koju izaziva još uvek velika nepoznanica, da virus mutira i kruži. Slaže se da je najveći problem u borbi sa tom opakom bolešću to što mnogi još uvek misle da to nije ništa strašno niti ozbiljno.

- Govorio sam im da dođu samo da pogledaju rendgenske snimke pacijenata ili da dođu da pogledaju kako izgledaju ljudi koji su oboleli od kovida 19. Najteže je kada vidite strah u očima ljudi koji se bore za vazduh. Ne bih voleo da to iko vidi, to je nešto što je najteže za sve nas – poručuje dr Dolinaj. Kao zdravstveni radnik kaže na kraju da je, naravno, pristanica vakcinacije.

Radovan Balac